C/2024/867

6.2.2024

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Uddybning af det indre marked gennem digitalisering«

(initiativudtalelse)

(C/2024/867)

Ordfører: **Mira-Maria DANISMAN**

Plenarforsamlingens beslutning	25.1.2023
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
	Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	3.10.2023
Vedtaget på plenarforsamlingen	25.10.2023
Plenarforsamling nr.	582
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	210/0/7

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) er af den opfattelse, at digitalisering spiller en væsentlig rolle i det indre marked, og påpeger i denne initiativudtalelse, hvordan digitalisering kan tilføre yderligere merværdi til det indre markeds funktion og forbedre mulighederne for at nyde godt af det indre markeds friheder.

1.2. Digitalisering inden for transport og logistik er afgørende for at fremme den frie bevægelighed for varer. Dette understreger behovet for at investere tilstrækkeligt i en fremtidssikret transportinfrastruktur. EØSU opfordrer også medlemsstaterne til at arbejde mere på at gøre det lettere at bruge elektroniske transportdokumenter.

1.3. Indførelsen af »digitale produktpas« er et eksempel på, hvordan digital information kan bidrage til den frie bevægelighed for varer i det indre marked, mens det samtidig er vigtigt i den forbindelse at sikre beskyttelse af forretningshemmeligheder og intellektuel ejendomsret.

1.4. E-handel giver virksomhederne betydelige muligheder for at nå ud til kunder i andre medlemsstater og giver forbrugerne større valgfrihed og lettere adgang til varer og tjenesteydelser. EØSU efterlyser tiltag, der kan fjerne de eksisterende hindringer for e-handel i det indre marked, f.eks. ved at håndhæve EU's regler om geoblokering.

1.5. EØSU foreslår, at det tilbagetrukne forslag fra Kommissionen om et »e-tjenesteydelseskort«, der skal hjælpe tjenesteydere med at operere på tværs af grænserne, igen bør sættes på dagsordenen som et praktisk middel til at fremme det indre marked for tjenesteydelser.

1.6. EØSU opfordrer indtrængende til, at man indfører sikre og standardiserede digitale identifikationssystemer såsom eID-kort for at give borgerne, indbyggerne og virksomhederne i EU en sikker form for digital identifikation, som kan anvendes ved brug af de forskellige onlinetjenester og -platforme i det indre marked.

1.7. EØSU efterlyser udvikling og opskalering af initiativer inden for digitalisering af social sikring og arbejdskraftmobilitet og tilskynder til at gennemføre initiativer såsom det europæiske socialsikringspas.

1.8. Digitalisering spiller en central rolle for den frie bevægelighed for kapital i det indre marked og for levering af finansielle tjenesteydelser på tværs af grænserne. For at fremme fintechanvendelser bør Den Europæiske Union (EU) harmonisere reguleringen af digitale finansielle tjenesteydelser yderligere og øge finansieringen af innovation til digitale løsninger.

1.9. EØSU fremhæver betydningen af at sikre et velfungerende indre marked for data, da dette er en forudsætning for at styrke de fire andre friheder gennem digitalisering. Et velfungerende indre marked ledsaget af robust cybersikkerhed og god databeskyttelse styrker også EU's modstandsdygtighed, suverænitet og konkurrenceevne i en global digitaliseringskontekst.

1.10. EØSU fremhæver betydningen af intensive investeringer i digital infrastruktur, forskning og innovation samt udvikling af færdigheder, som alle er centrale støttefaktorer i digitaliseringen.

1.11. EØSU understreger, at det er nødvendigt at gennemføre digitaliseringen, således at den bliver økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig. Man skal være tilstrækkelig opmærksom på at forebygge skadelige miljøvirkninger af digitaliseringen samt digitale kløfter, når det gælder adgangen til infrastruktur og færdigheder.

1.12. EØSU efterlyser en understøttende lovramme og en effektiv håndhævelse af de fælles EU-regler fra medlemsstaternes side. Desuden er digitaliseringen af den offentlige forvaltning (e-forvaltning) afgørende for at kunne gøre det lettere, hurtigere og billigere for enkeltpersoner og virksomheder at operere i det indre marked, f.eks. med hensyn til offentlige udbud, beskatning, registrering og andre administrative forpligtelser.

2. **Baggrund**

2.1. Digitaliseringen har spillet en voksende rolle i økonomien og samfundet i hele det indre markeds 30 år lange historie. Digitale teknologier såsom bærbare enheder, e-handel og cloudcomputing har spillet en central rolle i de europæiske borgeres og virksomheders dagligdag. Disse teknologier har også gjort det lettere at udnytte den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital og har skabt en femte frihed i det indre marked, nemlig den frie bevægelighed for data, hvilket i sidste ende fremmer en konkurrencedygtig EU-økonomi og en højere levestandard.

2.2. EU har spillet en aktiv rolle på digitaliseringsområdet ved at udvikle de lovgivningsmæssige rammer og standarder, investere i digital infrastruktur og fremme digitale færdigheder og innovation. Disse investeringer har givet gode resultater, idet vi har set bedre konnektivitet, innovative produkter og tjenester og en stærkere økonomisk vækst. Det indre marked er dog langtfra perfekt.

2.3. I betragtning af det åbenlyse behov for at videreudvikle funktionen af det indre marked og integrere det yderligere ser vi i denne initiativudtalelse nærmere på digitaliseringens rolle og potentiale med hensyn til at forbedre mulighederne for at nyde godt af det indre markeds friheder. Udtalelsen vedrører adskillige tidligere EØSU-udtalelser om digitalisering og det indre marked ([1]).

3. **Styrkelse af det indre marked gennem digitalisering**

3.1. *Fri bevægelighed for varer*

3.1.1. *Digitalisering inden for transport og logistik* spiller en central rolle med hensyn til at fremme den frie bevægelighed for varer. Dette indebærer på den ene side digitalisering af det fysiske transportsystem, herunder køretøjer, infrastruktur og trafikstyring. På den anden side indebærer det digitalisering af fragtoplysninger, hvilket vil sige strømlining af processerne og mindskelse af de administrative byrder inden for EU's grænseoverskridende handel. Medlemsstaterne bør i den forbindelse arbejde mere på at gøre det lettere at bruge elektroniske transportdokumenter.

3.1.2. Den digitale udvikling skaber bedre betingelser for intermodalitet og bidrager til øget effektivitet, produktivitet og sikkerhed inden for godstransport og logistik. Der er derfor behov for at investere tilstrækkeligt i både traditionel infrastruktur og avanceret digital infrastruktur for at støtte en fremtidssikret transportinfrastruktur, der sikrer, at varer både i og uden for EU kan bevæge sig på tværs af grænserne uden problemer. I lyset af den stigende elektrificering og anvendelse af brint inden for transport er den digitale infrastruktur og energi- og transportinfrastrukturen derudover stadig mere indbyrdes forbundne.

3.1.3. Indførelsen af »d*igitale produktpas*« er et eksempel på, hvordan digitalisering kan bidrage yderligere til den frie bevægelighed for varer i det indre marked ved at give forbrugere, virksomheder og myndigheder adgang til en bred vifte af digitale oplysninger om produktegenskaber og dermed øget tillid til markedet ([2]). Det er imidlertid vigtigt at støtte

([1]) EUT C 228 af 29.6.2023, s. 22, EUT C 194 af 12.5.2022, s. 87, EUT C 443 af 22.11.2022, s. 51, EUT C 228 af 29.6.2023, s. 17, EUT C 311 af 18.9.2020, s. 19.

([2]) Kommissionens initiativ (COM(2022) 142 final) om at forny kravene til miljøvenligt design.

mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder ved at styrke deres digitale færdigheder og øge deres viden om miljøvirkninger. Der bør lægges særlig vægt på de mikrovirksomheder og SMV'er, der indgår i forsyningskæder. Desuden skal der ved indførelsen af sådanne pas sikres beskyttelse af forretningshemmeligheder og intellektuel ejendomsret.

3.2. *Fri udveksling af tjenesteydelser*

3.2.1. Selv om der fortsat er udfordringer, er der i løbet af de seneste 30 år gjort betydelige fremskridt med den frie bevægelighed for tjenesteydelser inden for det indre marked. Det europæiske servicedirektiv har bidraget væsentligt til integreringen af EU's marked for tjenesteydelser. Der er dog stadig yderligere nationale krav såsom komplekse licensordninger, der hindrer den frie bevægelighed for tjenesteydelser i EU's indre marked. EØSU mener, at nogle af disse udfordringer kan håndteres gennem digitalisering, der f.eks. letter leveringen af e-tjenester.

3.2.2. *Digitale platforme* gør det muligt for virksomheder at udbyde og for borgere at anvende en bred vifte af tjenester i det indre marked. Selv om EU har arbejdet på at støtte den europæiske platformsøkonomi, bør lovrammen gennemføres korrekt samt overvåges og revideres regelmæssigt for at sikre, at den holder trit med udviklingen i det digitale landskab og ikke skaber unødige hindringer for markedsadgang og innovation.

3.2.3. E-handel medfører ændrede forretningsmodeller, men giver virksomhederne betydelige muligheder for lettere at nå ud til kunder i andre medlemsstater. Tilsvarende giver onlinehandel forbrugerne større valgfrihed og lettere adgang til varer og tjenesteydelser. Tiltag til at fjerne de eksisterende hindringer for e-handel kan bidrage til at forbedre det indre markeds funktion, f.eks. ved at håndhæve EU's regler om geoblokering ([3]). Det er også vigtigt at sikre, at reglerne er teknologineutrale hvad angår salgskanaler. Derudover er det nødvendigt med tilstrækkelig forbrugerbeskyttelse for at bekæmpe misvisende og vildledende forretningspraksis inden for e-handel.

3.2.4. Kommissionens forslag om et *e-tjenesteydelseskort* ([4]), der skulle hjælpe tjenesteydere med at operere på tværs af grænserne, var et forsøg på at fjerne nogle af hindringerne for den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Kortet ville have gjort det muligt for tjenesteydere at benytte en fuldt elektronisk, EU-dækkende procedure til at gennemføre de nødvendige formaliteter ved udbydelse af deres tjenesteydelser i en anden medlemsstat, hvilket ville have mindsket den administrative byrde og øget retssikkerheden for tjenesteydere. EØSU opfordrer til at sætte dette punkt på dagsordenen igen, da det er et praktisk eksempel på, hvordan digitalisering kan øge den frie bevægelighed for tjenesteydelser i det indre marked yderligere.

3.3. *Fri bevægelighed for personer*

3.3.1. Indførelsen af *EU's digitale covidcertifikat* er et nyligt eksempel på, hvordan digitalisering selv i ekstraordinære situationer, f.eks. under en global pandemi, kan bidrage til den frie bevægelighed for personer.

3.3.2. At sikre standardiserede digitale identifikationssystemer såsom eID-kort er et vigtigt middel til at lette den frie bevægelighed for personer. De forenkler kontrolprocedurerne i medlemsstaterne og mindsker behovet for manuel kontrol og papirdokumenter. I den forbindelse er Kommissionens nylige forslag om en *ramme for en europæisk digital identitet* ([5]) et positivt skridt fremad, da det giver borgerne, indbyggerne og virksomhederne i EU en sikker form for digital identifikation, som kan anvendes ved brug af de forskellige onlinetjenester og -platforme i det indre marked.

3.3.3. Derudover kan *digitalisering inden for social sikring og arbejdskraftmobilitet* tilføre merværdi til det indre marked og den frie bevægelighed for personer. Det er nødvendigt på både EU-plan og nationalt plan at optrappe indsatsen for at forenkle procedurerne yderligere, mindske de administrative hindringer og bevæge sig i retning af mere interoperable, indbyrdes forbundne og automatiserede sociale sikringsordninger ([6]), der muliggør en hurtigere og mere korrekt opkrævning og udbetaling af bidrag. I den henseende er der ved at blive udviklet lovende initiativer, som potentielt kan øge arbejdskraftmobiliteten.

([3]) EUT C 34 af 2.2.2017, s. 93.
([4]) COM(2016) 824 final.
([5]) COM(2021) 281 final.
([6]) Se de vigtigste resultater af konferencen om *Digitalisation in social security coordination (ESSPASS) and »Labour Cards«* (digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger og »arbejdskort«), der blev afholdt i marts 2023.

3.3.4. Kommissionens nye initiativ vedrørende *et europæisk socialsikringspas* går ud på at skabe et digitalt værktøj, som borgerne kan bruge til at dokumentere dækning og rettigheder, når de befinder sig i et andet EU-land. Et andet interessant projekt kaldet *den europæiske sporingstjeneste for pensioner* havde til formål at oprette et online system med oplysninger om enkeltpersoners pensioner i EU-landene, hvilket skulle hjælpe arbejdstagerne med at finde frem til deres pensionsudbydere.

3.3.5. Digitale identitetskort for arbejdstagere kan bruges til at sikre, at sociale eller andre krav er blevet opfyldt af arbejdstagerens arbejdsgiver eller af arbejdstageren selv. Disse kort såsom *det europæiske erhvervspas* fremmer arbejdskraftmobiliteten i EU. Selv om arbejdskort primært betragtes som et nationalt ansvar, kan EU bidrage ved at gøre kortene interoperable og dele bedste praksis på dette område.

3.4. *Fri bevægelighed for kapital*

3.4.1. Digitalisering spiller en central rolle med hensyn til at fremme den frie bevægelighed for kapital i det indre marked og kan styrke leveringen af finansielle tjenesteydelser på tværs af grænserne i EU, f.eks. når det gælder finansielle tjenesteydelser og forsikring i detailleddet. Digitaliseret betalingsbehandling letter den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser i det indre marked gennem hurtigere transaktioner med lavere omkostninger for forbrugere og virksomheder. Digitaliseringen forenkler valutaomregningen og medfører sikre betalingstransaktioner og dermed øget tillid til grænseoverskridende handel i almindelighed. Desuden fremmer digitale onlineplatforme med fokus på investeringer, crowdfunding og handel den frie bevægelighed for kapital.

3.4.2. For at fremme disse *fintechanvendelser* bør EU fortsætte med at harmonisere reglerne for digitale finansielle tjenesteydelser, da harmoniserede lovrammer gør det lettere at operere på tværs af grænserne. EU bør også støtte udviklingen af digitale fintechløsninger via finansiering af innovation. Desuden vil investeringer i databeskyttelse og cybersikkerhed øge tilliden til fintechtjenester og grænseoverskridende digitale transaktioner.

3.5. *Fri bevægelighed for data*

3.5.1. Data udgør en vigtig del af enhver digitaliseringsindsats i det indre marked, og den frie udveksling af data er en forudsætning for at styrke det indre markeds øvrige friheder gennem digitalisering. Det er også nødvendigt med et velfungerende indre marked for data, hvis man skal styrke *EU's modstandsdygtighed, suverænitet og konkurrenceevne* i en global digitaliseringskontekst. Den europæiske strategi for data indeholder en køreplan for opbygningen af et stærkt europæisk datamarked. Datadeling og -udveksling gør det muligt for virksomheder og politiske beslutningstagere at samarbejde på tværs af grænserne, udvikle fælles standarder og fremme interoperabilitet. Dette vil i sidste ende uddybe det indre marked for både borgere og virksomheder og øge den grænseoverskridende aktivitet og økonomiske integration.

3.5.2. Øget anvendelse af data er en kilde til nye innovationer, produkter, tjenesteydelser og forretningsmodeller, der fører til større valgmulighed for kunderne samt øget vækst og konkurrenceevne i det indre marked. EU er nødt til at fortsætte sit arbejde for at lette adgangen til og delingen af data via *europæiske dataområder*. Således er oprettelsen af det europæiske sundhedsdataområde et lovende initiativ med henblik på at sikre udveksling og anvendelse af sundhedsdata på tværs af grænserne. Lovgivningsmæssige initiativer såsom dataforordningen og forordningen om datastyring er også med til at forbedre adgangen til data.

3.5.3. Det er vigtigt med harmoniserede *databeskyttelsesregler* for at skabe tillid til, at datastrømme inden for det indre marked er sikre. I betragtning af at flere mennesker overdrager deres data til cloudtjenester, fortjener principperne om databeskyttelse og -sikkerhed yderligere opmærksomhed. EØSU opfordrer til, at man i den kommende revision af den generelle forordning om databeskyttelse (GDPR) udbedrer manglerne i håndhævelsen og forenkler de gældende regler, navnlig for mikrovirksomheder og SMV'er.

3.5.4. *Cybersikkerhed* spiller også en afgørende rolle i opbygningen af tillid til digitale teknologier, der styrker dataøkonomien i EU's indre marked. Med EU's strategi for cybersikkerhed indføres der en sammenhængende ramme for styrkelse af cybersikkerheden i EU's medlemsstater.

3.5.5. For fuldt ud at fremme fordelene ved digitalisering i det indre marked bør alle regioner, herunder landdistrikter og fjerntliggende områder, have adgang til *digital infrastruktur* såsom bredbåndsnet og i sidste ende 5G- og 6G-net. Der er også behov for yderligere investeringer i datacentre og cloudcomputing-infrastruktur for at understøtte flytning, behandling og lagring af data i det indre marked.

3.6. *Katalysatorerne og forudsætningerne for digitalisering*

3.6.1. For at kunne styrke digitaliseringen af det indre marked yderligere er det nødvendigt at sikre, at de vigtigste støttefaktorer i den digitale omstilling er til stede og giver gode resultater. Dette kræver øgede investeringer i *forskning og innovation* og fremme af innovationsøkosystemer. Selv om det er vigtigt at fremme kunstig intelligens, kvanteteknologi og andre avancerede teknologier, oplever mange mikrovirksomheder og SMV'er store udfordringer med at implementere selv basale digitale teknologier. Europæiske digitale innovationsknudepunkter er værdifulde platforme, der også inddrager mikrovirksomheder og SMV'er i udviklingen og indførelsen af digitale løsninger, og deres rækkevidde bør udvides til et større publikum.

3.6.2. Udvikling af *færdigheder og kompetencer*, fra grundlæggende digitale færdigheder til højkvalificerede spidskompetencer, er en anden afgørende katalysator for digitalisering, som borgerne har brug for i både deres arbejdsliv og dagligdag. Desuden vil indførelsen af en europæisk ramme for certificering af digitale færdigheder, som vil være en standardiseret anerkendelse af digitale kompetencer, hjælpe enkeltpersoner med at dokumentere deres færdigheder og kvalifikationer i hele EU og dermed gøre det lettere at arbejde i en anden medlemsstat.

3.6.3. Da den digitale omstilling kræver betydelige investeringer, skal der sikres velfungerende finansielle markeder og tilstrækkelig tildeling af offentlige *midler* til digital udvikling. Desuden skal EU tilvejebringe en *understøttende lovramme*, der er egnet til formålet, og som tilskynder til innovation og investeringer, minimerer den administrative byrde og sikrer lige vilkår i det indre marked, herunder at medlemsstaterne fuldt ud tilslutter sig de fælles regler og håndhæver dem behørigt.

3.6.4. En digital omstilling skal også være *økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig*. Ud over at øge den økonomiske effektivitet og produktivitet er digitalisering et vigtigt redskab til at fremskynde den grønne omstilling, forudsat at de klima- og miljømæssige aspekter af digitale systemer, herunder brugen af energi og materialer, forvaltes hensigtsmæssigt. Det er også vigtigt at udjævne de digitale kløfter, når det gælder adgangen til infrastruktur og til færdigheder, samt give alle i samfundet mulighed for at deltage fuldt ud i den digitale udvikling.

3.7. *E-forvaltning*

3.7.1. I denne udtalelse ønsker EØSU især at påpege betydningen af en digitalisering af den offentlige forvaltning (e-forvaltning), når det drejer sig om at skabe et mere effektivt, tilgængeligt og gennemsigtigt indre marked. Digitalisering kan strømline de administrative processer og gøre det lettere, hurtigere og billigere for enkeltpersoner og virksomheder at operere i det indre marked. EU bør fremme yderligere harmonisering af offentlige digitale tjenester på tværs af medlemsstaterne, herunder fælles standarder, protokoller og rammer for e-forvaltningstjenester såsom selskabsregistrering, indlevering af selvangivelse samt offentlige udbud. EØSU opfordrer også medlemsstaterne til at udveksle god praksis inden for e-forvaltning.

3.7.2. Offentlige udbud spiller en vigtig rolle i integreringen af EU's indre marked for varer og tjenesteydelser. Digitalisering af offentlige udbud gør det lettere at deltage i udbud på tværs af grænser. EU har digitaliseret offentlige udbudsprocedurer, f.eks. ved at benytte e-udbudsplatforme og oprette e-Certis-platformen, som hjælper virksomheder med at identificere de forskellige certifikater, der anmodes om i udbudsprocedurer på tværs af EU. Desuden forventes udviklingen af det europæiske dataområde for offentlige udbud at lette den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser yderligere gennem øget anvendelse af data om offentlige udbud i hele EU. EØSU ser dataområdet for offentlige udbud som et glimrende eksempel på digitaliseringens potentiale og opfordrer til at videreudvikle det.

3.7.3. EØSU mener, at europæisk e-forvaltning vil drage fordel af en fuldt udviklet *europæisk ramme for digital identitet*, der giver enkeltpersoner og virksomheder en sikker og anerkendt digital identitet i det indre marked.

3.7.4. Den *fælles digitale portal* er en centraliseret onlineplatform med brugervenlig adgang til forskellige digitale tjenester og oplysninger om at bo, arbejde og drive virksomhed i EU. EØSU mener, at portalen som et værktøj bør udvikles kontinuerligt, f.eks. ved at styrke samarbejdet med civilsamfundsorganisationer og udvide den række af tjenester, der er tilgængelig via portalen.

3.7.5. En digitalisering af skattesystemerne kan også medføre betydelige fordele i det indre marked. Således bør Kommissionens nylige forslag om *Moms i den digitale tidsalder* først og fremmest føre til et momssystem, der er bedre tilpasset den aktuelle udvikling i den digitale økonomi, og som dermed forbedrer det indre markeds funktion. Der er imidlertid også betænkeligheder forbundet med forslagets indvirkning på det indre marked, da forslaget indebærer yderligere rapporteringskrav for virksomheder ([7]).

3.7.6. EU og medlemsstaterne bør fortsat *åbne op for adgangen til ikkefølsomme data fra den offentlige sektor,* så de kan videreanvendes af virksomheder og borgere og til akademiske formål og dermed bidrage til nye innovationer og forretningsmuligheder i EU's indre marked.

3.7.7. For at kunne udnytte det fulde potentiale ved en digitalisering af den offentlige forvaltning er det nødvendigt at investere i *de offentlige myndigheders digitale kompetencer og færdigheder,* herunder i cybersikkerhed og dataforvaltning.

Bruxelles, den 25. oktober 2023

Oliver RÖPKE

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([7]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF for så vidt angår momsregler for den digitale tidsalder (COM(2022) 701 final — 2022/0407 (CNS)) og om forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 904/2010 for så vidt angår de ordninger for administrativt samarbejde på momsområdet, der er nødvendige i den digitale tidsalder (COM(2022) 703 final — 2022/0409 (CNS)), (EUT C 228 af 29.6.2023, s. 149).